



Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 19 marca 2020 r.
(OR. en)

6930/20

COEST 61	HYBRID 6
WTO 47	CYBER 39
CFSP/PESC 261	RECH 108
TRANS 125	VISA 34
CLIMA 62	AGRI 93
ENER 91	AVIATION 40
ENV 181	MAR 37
COHOM 26	FIN 163
ECOFIN 204	TELECOM 37
DIGIT 20	SAN 106
JAI 256	DISINFO 4
JAIEX 18	

PISMO PRZEWODNIE

Od: Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej,
podpisał dyrektor Jordi AYET PUIGARNAU

Data otrzymania: 19 marca 2020 r.

Do: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Sekretarz Generalny Rady Unii
Europejskiej

Nr dok. Kom.: JOIN(2020) 7 final

Dotyczy: WSPÓLNY KOMUNIKAT DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY
EUROPEJSKIEJ, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU
EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW
Polityka Partnerstwa Wschodniego po 2020 r.: *Wzmacnianie odporności –
Partnerstwo Wschodnie, które służy wszystkim*

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument JOIN(2020) 7 final.

Załącznik: JOIN(2020) 7 final



WYSOKI PRZEDSTAWICIEL UNII
DO SPRAW ZAGRANICZNYCH I
POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA

Bruksela, dnia 18.3.2020 r.
JOIN(2020) 7 final

**WSPÓLNY KOMUNIKAT DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY
EUROPEJSKIEJ, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-
SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW**

Polityka Partnerstwa Wschodniego po 2020 r.

Wzmacnianie odporności – Partnerstwo Wschodnie, które służy wszystkim

{SWD(2020) 56 final}

1. WPROWADZENIE

Partnerstwo Wschodnie (PW) jest wspólną inicjatywą Unii Europejskiej, jej państw członkowskich oraz Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Republiki Mołdawii¹ i Ukrainy („kraje partnerskie”). Zapoczątkowane w 2009 r. PW jest strategicznym i ambitnym partnerstwem opartym na wspólnych wartościach i zasadach, wzajemnych interesach i zobowiązaniach, współodpowiedzialności krajów za własny rozwój i na wspólnym poczuciu obowiązku. Ma ono na celu wzmocnienie oraz pogłębienie stosunków politycznych i gospodarczych między UE, jej państwami członkowskimi i krajami partnerskimi oraz ich wsparcie w przeprowadzeniu podwójnej transformacji ekologicznej i cyfrowej. Partnerstwo ułatwia osiągnięcie wielu globalnych celów polityki, w tym założeń porozumienia klimatycznego z Paryża oraz przyjętej przez ONZ Agendy 2030 wraz z jej celami zrównoważonego rozwoju. Przyczynia się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest zwiększenie stabilności, dobrobytu i odporności sąsiadów UE, jak określono w **globalnej strategii** na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej² oraz w przeprowadzonym w 2015 r. przeglądzie **europejskiej polityki sąsiedztwa**. Jest w pełni zgodne z **wytycznymi politycznymi Komisji Europejskiej na lata 2019–2024**³. Stanowi również odzwierciedlenie wszystkich istotnych strategii przewodnich przyjętych przez Komisję⁴.

Na przestrzeni lat PW odegrało zasadniczą rolę w **zbliżaniu UE i krajów partnerskich**. Podczas szczytu PW w listopadzie 2017 r. w Brukseli określono nowe podejście, którego wyrazem było przyjęcie wspólnego programu reform pt. „**20 celów na 2020 rok**”. W ramach tego ambitnego planu prac skoncentrowano się na osiągnięciu wymiernych rezultatów w praktyce oraz na **poprawie życia obywateli** w następujących czterech głównych obszarach polityki: 1) silniejsza gospodarka, 2) lepsze zarządzanie, 3) lepsza łączność, oraz 4) silniejsze społeczeństwo; a także na celach dotyczących zagadnień przekrojowych, takich jak płeć społeczno-kulturowa, społeczeństwo obywatelskie, media i komunikacja strategiczna.

PW będzie nadal dążyć do tworzenia obszaru demokracji, dobrobytu, stabilności i ściślejszej współpracy w oparciu o wspólne wartości. UE ma strategiczny interes w umacnianiu swojego światowego przywództwa w dziedzinie praw człowieka i demokracji w działaniach zewnętrznych, również w odniesieniu do PW. Poszanowanie praw człowieka stanowi istotny element odpornych, integracyjnych i demokratycznych społeczeństw. W związku z tym partnerstwo nadal będzie kłaść nacisk na kwestie, które nie zostały rozwiązane w ramach bieżących celów, w szczególności na praworządność, ochronę praw człowieka, zwalczanie korupcji i dyskryminacji, rolę niezależnych mediów i społeczeństwa obywatelskiego oraz promowanie równouprawnienia płci. Podejście UE oparte na zachętach („więcej za więcej” i „mniej za mniej”) będzie nadal sprzyjać tym krajom partnerskim, które są najbardziej zaangażowane w przeprowadzanie reform. Przyszłe podejście w ramach polityki PW powinno opierać się na uprzednio uzgodnionych zadaniach, zamierzeniach, celach, zasadach i obszarach współpracy.

Dalsze zaangażowanie na rzecz krajów należących do PW pozostanie jednym z kluczowych priorytetów dla UE. Nowa dynamika polityki PW zwiększy to zaangażowanie, podkreślając znaczenie tej współpracy przynoszącej wzajemne korzyści. Przełoży się to na dalszy rozwój

¹ Zwanej dalej „Mołdawią”.

² https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/eugs_review_web_0.pdf

³ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_pl.pdf

⁴ Są to m.in. komunikaty „Europejski Zielony Ład” (COM(2019) 640), „Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy” (COM(2020) 67), „Nowa strategia przemysłowa dla Europy” (COM(2020) 102) oraz „Unia równości: strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025” (COM(2020) 152).

stosunków politycznych ze wszystkimi partnerami wschodnimi zarówno w formacie dwustronnym, jak i wielostronnym. Ponadto, ze względu na swoje położenie geograficzne między Unią Europejską, Azją i szerszym sąsiedztwem, region PW zwiększa wartość zaangażowania UE w politykę zagraniczną, w szczególności z uwagi na różny stopień powiązań gospodarczych, społecznych i strategicznych z sąsiadami. Obecność oraz interesy innych mocarstw regionalnych i światowych, a także związki kulturowe i geograficzne z Azją Środkową stwarzają dodatkowe możliwości rozwijania wzajemnie korzystnych powiązań z szerzej rozumianym sąsiedztwem. Uzupełnieniem działalności UE w regionie są polityka i inicjatywy w innych dziedzinach, takie jak wymiar północny oraz synergia czarnomorska.

W maju 2019 r. Komisja Europejska rozpoczęła konsultacje w sprawie przyszłości PW. Rada Europejska zatwierdziła to podejście w czerwcu 2019 r.

Konsultacje trwały do końca października 2019 r. Były one szeroko zakrojone i miały charakter włączający – otrzymano ponad 200 pisemnych odpowiedzi, również za pośrednictwem strony internetowej poświęconej systematycznym konsultacjom w ramach PW. Swoje opinie przedstawiły niemal wszystkie państwa członkowskie UE oraz wszystkie kraje partnerskie, a także Parlament Europejski, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny oraz Komitet Regionów. Wśród innych uczestników konsultacji wymienić można Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, a także inne międzynarodowe instytucje finansowe oraz szereg zainteresowanych stron, takich jak organizacje społeczeństwa obywatelskiego (m.in. Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego), ośrodki analityczne, instytucje akademickie i organizacje przedsiębiorców. Uwzględniono zalecenia Forum Młodzieży Partnerstwa Wschodniego oraz Młodych Ambasadorów Europejskich.

W niniejszym wspólnym komunikacie wykorzystano również informacje zwrotne, które otrzymano podczas **konsultacji prowadzonych we wszystkich sześciu krajach partnerskich** oraz w wielu państwach członkowskich UE. Uwzględniono także dyskusje, jakie toczyły się w ramach platform i paneli w obrębie obecnej struktury PW, a także podczas powiązanych spotkań.

Ogólnie rzecz biorąc, istnieje powszechne przekonanie, że **obecne ramy polityki PW są solidne i przynoszą obywatelom wymierne korzyści**. We wspólnym komunikacie określono, w jaki sposób można stawić czoła **wspólnym wyzwaniom**, a także przedstawiono metody przyszłej współpracy UE z krajami partnerskimi w różnych obszarach polityki. Opierając się na wynikach konsultacji, w niniejszym dokumencie przedstawiono nowe **długoterminowe cele polityki Partnerstwa Wschodniego na okres po 2020 r.**, a także środki służące **zwiększeniu odporności, wspieraniu zrównoważonego rozwoju i osiągnięciu wymiernych wyników dla społeczeństwa**.

2. NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA PARTNERSTWA WSCHODNIEGO

W 2015 r. państwa członkowskie UE i kraje partnerskie z zadowoleniem przyjęły przegląd **europejskiej polityki sąsiedztwa** w kontekście globalnej strategii UE. Wezwały one do wprowadzenia bardziej **zróżnicowanego podejścia**, rozszerzenia **odpowiedzialności krajów za własny rozwój**, wzmożenia **koncentracji** i zwiększenia **elastyczności**. Konsultacje pokazały, że PW w dużej mierze osiągnęło te cele.

Pod względem **zróżnicowania** partnerstwo rozwijało się zgodnie z interesami, ambicjami i postęпами każdego z partnerów. Zawarto nowe, dalekosiężne dwustronne porozumienia polityczne i gospodarcze między UE a poszczególnymi krajami partnerskimi. Stosunki z Gruzją, Mołdawią i Ukrainą opierają się na układach o stowarzyszeniu, a także na pogłębionych i kompleksowych strefach wolnego handlu (DCFTA). Aby zapewnić pełne wdrożenie tych ambitnych układów, te trzy państwa zgodziły się skoncentrować programy stowarzyszeniowe wokół krótko- i średnioterminowych priorytetów współpracy.

Wprowadzono uregulowania dotyczące ruchu bezwizowego między UE a tymi państwami, aby ułatwić obywatelom przekraczanie granic. Wszystkie te trzy państwa w pełni wykonały umowy o readmisji.

Ramy stosunków UE z Armenią określa kompleksowa i rozszerzona umowa o partnerstwie; toczą się również negocjacje w sprawie nowej umowy z Azerbejdżanem. Współpraca z tymi dwoma państwami opiera się na uzgodnionych priorytetach partnerstwa. Stosunki z Białorusią wzmacniają prowadzone dialogi sektorowe, a negocjacje w sprawie priorytetów partnerstwa są w toku. Ułatwienia wizowe oraz umowy o readmisji zawarte z Armenią, Azerbejdżanem i Białorusią miały kluczowe znaczenie dla ułatwienia podróży obywatelom tych państw.

Aby zachęcić kraje partnerskie do przyjęcia większej **odpowiedzialności za własny rozwój**, UE **zmieniła** sposób, w jaki rozwija z stosunki z tymi krajami. Aby zwiększyć oddziaływanie unijnego wsparcia, zmieniono jego kierunek: z pomocy finansowej opartej na projektach na rzecz wsparcia prawdziwie transformacyjnej **polityki reform**. To nowe podejście przyniosło wymierne korzyści obywatelom, czego przykładem jest wsparcie decentralizacji na Ukrainie oraz inicjatyw wysokiego szczebla w zakresie efektywności energetycznej w Armenii, Gruzji i na Ukrainie.

UE rozszerzyła współpracę z podmiotami odpowiedzialnymi za przeprowadzenie reform w krajach partnerskich. Wraz z organami krajowymi UE i jej państwa członkowskie podjęły kluczowe kroki w celu zapewnienia – tam, gdzie jest to możliwe – **wspólnego programowania**. Gwarantuje to skuteczniejsze zbiorowe reagowanie na potrzeby krajów partnerskich, przez co współpraca staje się mniej fragmentaryczna, a dzięki temu spójniejsza i skuteczniejsza. Udane przykłady wspólnego reagowania dotyczą Ukrainy i Mołdawii.

UE zintensyfikowała współpracę strategiczną z **międzynarodowymi instytucjami finansowymi**. Poprzez dialogi na poziomie krajowym, regionalnym i sektorowym UE oraz międzynarodowe instytucje finansowe zapewniły istotne wsparcie na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), a także „zielone” inwestycje na rzecz efektywności energetycznej i infrastruktury komunalnej, zmniejszając tym samym zużycie energii, zanieczyszczenie i emisje gazów cieplarnianych oraz zwiększając odporność na zmianę klimatu i środowiska w całym regionie.

Współpraca ze społeczeństwem obywatelskim miała decydujące znaczenie dla zapewnienia skutecznych reform, ponieważ zwiększyła ona odpowiedzialność publiczną, przyczyniła się do poprawy sytuacji w zakresie praw człowieka i rozwoju lokalnego oraz zapewniła świadczenie usług dla całej ludności, w tym dla słabszych grup. UE odegrała kluczową rolę we wspieraniu udziału społeczeństwa obywatelskiego, co z kolei było siłą napędową innowacji społecznych i przyczyniło się do budowania koalicji reform na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

W odpowiedziach na konsultacje podkreślano wartość budowania większej **koncentracji** w ramach wspólnej polityki. W dokumencie „20 celów na 2020 rok”, który państwa członkowskie UE i kraje partnerskie zatwierdziły na szczycie PW w listopadzie 2017 r., określono wspólny program działań ukierunkowany na wyniki, aby zacieśnić współpracę.

W nowej europejskiej polityce sąsiedztwa podkreślono potrzebę większej **elastyczności**, dzięki której UE i kraje partnerskie będą mogły reagować na dynamicznie zmieniające się potrzeby i okoliczności. W celu zwiększenia wsparcia i oddziaływania UE: (i) zacieśniła współpracę z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, korzystając z planu inwestycji zewnętrznych oraz instrumentu reform strukturalnych; (ii) przeprowadziła modernizację swoich instrumentów pomocy technicznej (TAIEX i Twinning), które zostały również strategicznie dostosowane, aby zapewnić wsparcie dostosowane do potrzeb; oraz (iii) dostosowała swoje struktury instytucjonalne, aby reagować na nowe wyzwania. Na przykład grupa wsparcia dla Ukrainy jest unikalną strukturą, w ramach której gromadzona jest wiedza

ekspercka z Komisji Europejskiej i państw członkowskich UE, aby stawiać czoła najważniejszym wyzwaniom, z jakimi boryka się to państwo. Zasadniczą rolę w nadaniu strategicznej i znaczącej rangi komunikacji i budowaniu wizerunku UE w regionie odegrała również działająca w ramach ESDZ grupa zadaniowa East StratCom, którą utworzono w następstwie konkluzji Rady Europejskiej z marca 2015 r. dotyczących przeciwdziałania dezinformacji.

3. PRZYSZŁE PODEJŚCIE POLITYCZNE DO PARTNERSTWA WSCHODNIEGO

Konsultacje ukazały silne przekonanie, że program „20 celów na 2020 rok” przynosi społeczeństwu wymierne rezultaty. Zapewnił on zmiany w 3 z 4 obszarów priorytetowych, a mianowicie: **silniejszej gospodarki, lepszej łączności i silniejszego społeczeństwa**. W odniesieniu do **lepszego zarządzania** do pierwszych osiągnięć zaliczyć można „punkty kompleksowej obsługi”, które zapewniają skuteczne i dostępne usługi publiczne oraz systemy elektronicznego ujawniania informacji majątkowych w większości krajów partnerskich.

Państwa członkowskie UE, większość krajów partnerskich i społeczeństwo obywatelskie podkreślają **potrzebę znaczącej poprawy wyników w obszarze zarządzania, w szczególności w kontekście praworządności, zwalczania korupcji i przestępczości zorganizowanej, a także roli niezależnych mediów i społeczeństwa obywatelskiego**. Postępy w obszarze zarządzania są bezpośrednio powiązane ze zrównoważonym wzrostem gospodarczym. **Pewność prawa i prawidłowo działające instytucje demokratyczne mają kluczowe znaczenie dla przyciągania inwestycji, wspierania stabilności politycznej i reform w zakresie praworządności oraz promowania integracji społeczno-gospodarczej**. W związku z tym w ramach przyszłej polityki wzmocniony zostanie program działań ukierunkowany na wyniki, wspierany przez zawodowo niezależną, wysokiej jakości **statystykę publiczną** w celu monitorowania postępów i wspierania procesu decyzyjnego opartego na dowodach.

Podejście oparte na zachętach wymaga bardziej przejrzystych wytycznych dotyczących konkretnych priorytetów reform, z uwzględnieniem obiektywnych, precyzyjnych, szczegółowych i weryfikowalnych punktów odniesienia. Postępy w przeprowadzaniu reform powinny prowadzić do zwiększenia finansowania oraz inwestycji. Poważna lub przedłużająca się stagnacja czy wręcz rezygnacja z wdrażania reform powinna skutkować korektą w dół finansowania UE, z wyjątkiem wsparcia na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.

Konsultacje pokazały, że wszystkie kraje partnerskie pragną **jeszcze większego dostosowania partnerstwa do interesów, ambicji i postępów poszczególnych krajów partnerskich**. Kraje stowarzyszone mają duże oczekiwania co do udziału we wspólnych inicjatywach w obszarach objętych układami o stowarzyszeniu oraz w pogłębionych i kompleksowych strefach wolnego handlu i chcą osiągnąć swój pełny potencjał.

Współpraca dwustronna pozostaje **głównym sposobem na zapewnienie zindywidualizowanego podejścia**. Wdrażanie porozumień dwustronnych zostanie przyspieszone i uzupełnione o **pogłębioną współpracę i wymianę sektorową między zainteresowanymi krajami partnerskimi**. UE będzie nadal udzielać wsparcia na forach dwustronnych, regionalnych i międzynarodowych, z uwzględnieniem ukierunkowanej pomocy sektorowej, zgodnie z zasadami inkluzywności i zróżnicowania. Ponadto PW zachowa **elastyczny i włączający** charakter, pozwalając państwom, by razem **stawiały czoła wspólnym i globalnym wyzwaniom** w wielu dziedzinach, i wspierając **integrację regionalną**.

Opierając się na najważniejszych osiągnięciach Partnerstwa, a także uznając, że **wzmocnienie odporności stanowi nadrzędne ramy polityki**, jak wskazano w komunikacie „Strategiczne podejście do kwestii odporności w ramach działań zewnętrznych UE”⁵, UE, jej państwa członkowskie oraz kraje partnerskie będą **podejmować wspólne działania w zakresie następujących długoterminowych celów polityki Partnerstwa Wschodniego po 2020 r.:**

- razem na rzecz odpornych, zrównoważonych i zintegrowanych gospodarek;
- razem na rzecz rozliczalnych instytucji, praworządności i bezpieczeństwa;
- razem na rzecz odporności środowiskowej i odporności na zmiany klimatu
- razem na rzecz odpornej transformacji cyfrowej; oraz
- razem na rzecz odpornych, sprawiedliwych i integracyjnych społeczeństw.

Komisja Europejska wezwała UE i jej partnerów, w szczególności z całego kontynentu europejskiego, do stawienia czoła wspólnym wyzwaniom oraz do wspólnej pracy nad nowymi przyszłymi priorytetami polityki, które będą wspierać transformację ekologiczną i cyfrową oraz kształtować gospodarki służące wszystkim, a w szczególności zapewnią większą liczbę miejsc pracy dla młodzieży i wzmocnią równość płci. Zagadnienia te zostaną uwzględnione we wszystkich celach polityki.

4. GŁÓWNE CELE POLITYKI PRZYSZŁEGO PARTNERSTWA WSCHODNIEGO

4.1. Razem na rzecz odpornych, zrównoważonych i zintegrowanych gospodarek

Wzmocnienie gospodarki ma kluczowe znaczenie dla spełnienia oczekiwań obywateli, zmniejszenia nierówności, a także zapewnienia, aby kraje partnerskie stały się miejscami, w których obywatele będą chcieli budować swoją przyszłość. Lepiej zintegrowane gospodarki, które są inkluzywne, zrównoważone i sprawiedliwe, zapewniają korzyści dla wszystkich. Celem jest stworzenie możliwości godnego zatrudnienia oraz możliwości gospodarczych, które zapewnią dobrobyt obywatelom krajów partnerskich.

Będzie się to wiązać ze **zwiększeniem wymiany handlowej oraz dalszą regionalną i dwustronną integracją gospodarek krajów partnerskich i UE, a także współpracą na rzecz stopniowego obniżania emisyjności w celu osiągnięcia neutralności klimatycznej, przy wykorzystaniu możliwości wynikających z podwójnej transformacji ekologicznej i cyfrowej**. Opierając się na istniejących układach o stowarzyszeniu oraz DCFTA i innych umowach handlowych, UE – wspólnie z krajami partnerskimi – skoncentruje się na wspieraniu pełnego wdrożenia tych aktów w celu osiągnięcia maksymalnych korzyści. Zgodnie z nową strategią rozwoju UE, Europejskim Zielonym Ładem i strategią cyfrową Unia i kraje partnerskie będą w dalszym ciągu wspierać modernizację gospodarek PW, dzięki czemu staną się one bardziej konkurencyjne i innowacyjne. Ponadto UE i kraje partnerskie będą inwestować w łączność fizyczną i infrastrukturę (transportową, energetyczną i cyfrową) jako podstawowe warunki rozwoju gospodarczego. W przypadku kryzysu gospodarczego UE jest gotowa pomóc krajom partnerskim w utrzymaniu stabilności makroekonomicznej i zachęcać do reform strukturalnych poprzez swoją pomoc makrofinansową. Wsparcie reform strukturalnych, poprawa dostępu do finansowania, a także wsparcie na rzecz MŚP pobudzą wzrost i inwestycje. Inwestowanie w ludzi, w szczególności młodzież, oraz lepsze powiązanie edukacji, badań naukowych i innowacji z potrzebami sektora prywatnego przygotują kraje partnerskie do stawienia czoła przyszłym wyzwaniom.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017JC0021&from=en>

4.1.1 Integracja w sferze handlowej i gospodarczej

W ciągu ostatniego dziesięciolecia **wymiana handlowa między UE a PW niemal się podwoiła**, w wyniku czego kraje partnerskie zajęły 10. miejsce wśród największych partnerów handlowych UE. **UE jest najważniejszym blokiem handlowym dla czterech krajów partnerskich** (Azerbejdżanu, Gruzji, Mołdawii i Ukrainy), natomiast w przypadku Armenii i Białorusi UE jest drugim co do wielkości partnerem handlowym. Te stosunki handlowe doprowadziły również do dywersyfikacji wywozu towarów z krajów partnerskich i przyczyniły się do ich lepszej integracji z globalnymi łańcuchami wartości. Ponadto liczba przedsiębiorstw prowadzących wywóz do UE z Gruzji zwiększyła się o 46 %, z Mołdawii – o 48 %, a z Ukrainy – o 24 %. Wynik ten stanowi wyraźne odzwierciedlenie wzajemnych korzyści płynących z PW.

UE proponuje dalsze **pogłębienie integracji gospodarczej z krajami partnerskimi i między nimi**, w szczególności z trzema krajami stowarzyszonymi, poprzez stałe wsparcie na rzecz pełnego wdrożenia obecnych DCFTA. Umowy dwustronne, w szczególności DCFTA, zapewniają możliwości wzrostu dla sektora prywatnego, a także wyższy poziom ochrony pracy, lepsze warunki pracy i dostęp obywateli do produktów, które są zgodne z przepisami i bezpieczne. Korzyści te należy w pełni wykorzystać w oczekiwaniu na trwające i przyszłe reformy wynikające z zobowiązań w ramach DCFTA. Proces ten obejmuje dostosowanie ustawodawstwa do przepisów UE, budowanie zdolności do wdrażania uzgodnionych reform i ułatwianie wymiany handlowej. UE będzie również zachęcać do zacieśnienia współpracy z państwami, które nie są objęte DCFTA. Będące przedmiotem wspólnego zainteresowania ustalenia sektorowe dotyczące ułatwień w handlu powinny posunąć integrację gospodarczą o krok dalej, obejmując wszystkie kraje partnerskie. W tym zakresie, przykładowo, UE będzie nadal współpracować z krajami partnerskimi – tam, gdzie jest to możliwe – nad porozumieniami w sprawie wzajemnego uznawania upoważnionych przedsiębiorców.

UE będzie również dążyć do **współpracy i budowania sojuszy z krajami partnerskimi** w zakresie istotnych szerszych i globalnych kwestii gospodarczych na różnych forach wielostronnych, w tym do wspierania przystąpienia do Światowej Organizacji Handlu państw niebędących obecnie jej członkami.

UE będzie wspierać zieloną transformację w regionie. Jej celem będzie oparta na zasadach, niezakłócona i sprawiedliwa wymiana handlowa oraz inwestycje w czyste technologie, towary i usługi związane z przemysłem ekologicznym oraz powiązane z nimi surowce strategiczne. UE będzie współpracować z krajami partnerskimi, aby zapewnić bezpieczeństwo zasobów i jednocześnie realizować założenia porozumienia paryskiego oraz osiągnąć cele zrównoważonego rozwoju.

W przypadku krajów stowarzyszonych kontynuowana będzie stopniowa liberalizacja dostępu do rynku. DCFTA przewidują ponadto selektywną i stopniową **integrację gospodarczą** tych krajów z rynkiem wewnętrznym UE. Jest ona uzależniona od zbieżności przepisów tych krajów z dorobkiem prawnym UE oraz od skutecznego wdrażania przez nie tego dorobku w konkretnych dziedzinach (takich jak zamówienia publiczne, bariery techniczne w handlu, nadzór rynku, środki sanitarne i fitosanitarne, administracja celna oraz standardy dobrego zarządzania w kwestiach podatkowych).

4.1.2 Inwestycje i dostęp do finansowania

W ciągu ostatnich dziesięciu lat ponad **125 000 MŚP** skorzystało bezpośrednio z finansowania unijnego (przede wszystkim w walucie lokalnej), dzięki czemu stworzyły one lub utrzymały **ponad 250 000 miejsc pracy**. Lepsze wykorzystanie instrumentów łączonych i gwarancji zmaksymalizowało oddziaływanie udostępnionych środków, co umożliwiło **pozyskanie 11 mld EUR na inwestycje od 2009 r.**

Reformy strukturalne mają kluczowe znaczenie dla wspierania rozwoju gospodarczego, poprawy zarządzania gospodarką, przyciągnięcia bezpośrednich inwestycji zagranicznych oraz zwiększenia odporności gospodarczej. Handel i inwestycje potrzebują korzystnych warunków dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego. Otoczenie biznesowe i warunki inwestycyjne muszą być proste, przejrzyste i wiarygodne. Wymaga to podjęcia wysiłków na rzecz zapewnienia równych szans, poprawy działania rynku pracy i ograniczenia pracy nieformalnej, poprawy zarządzania gospodarką oraz oparcia się na reformach praworządności, z uwzględnieniem zapobiegania korupcji. Przedsiębiorcy muszą mieć jasną perspektywę co do trwającej ekologicznej transformacji. UE będzie nadal wspierać kluczowe reformy krajów partnerskich, również poprzez **Plan inwestycji zewnętrznych**⁶, a w szczególności **instrument reform strukturalnych**.

MŚP są głównymi pracodawcami w większości krajów partnerskich, jak również najważniejszą siłą napędową wspólnego wzrostu i innowacji. UE będzie nadal wspierać **dostęp do finansowania** poprzez systemy gwarancji, bonifikaty oprocentowania oraz zachęty inwestycyjne. Zwiększy również swoje wsparcie dzięki silniejszemu partnerstwu z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, a także z Europejskim Funduszem na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus (EFSD+) w ramach proponowanego Instrumentu Sąsiedztwa, Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR) oraz gwarancji na działania zewnętrzne. Zrównoważone finansowanie i mikrofinansowanie będą integralną częścią interwencji UE, również na obszarach wiejskich, gdzie dostęp do finansowania jest szczególnie trudny. Aby zmaksymalizować skuteczność wsparcia, UE wraz z międzynarodowymi instytucjami finansowymi przeanalizuje główne obszary, w których inwestycje mogą przynieść korzyści (m.in. poprzez opracowanie „matrycy wpływu inwestycji”).

Biorąc pod uwagę pilną potrzebę zwiększenia zrównoważonych inwestycji, UE jeszcze bardziej zacieśni współpracę z krajami partnerskimi w celu stworzenia systemu finansowego wspierającego zrównoważony wzrost, w szczególności poprzez fora międzynarodowe takie jak **międzynarodowa platforma ds. zrównoważonego finansowania** (IPSF). UE i kraje partnerskie mogą dzielić się najlepszymi praktykami i koordynować wysiłki na rzecz inwestycji zrównoważonych pod względem środowiskowym, które mogą obejmować zielone taksonomie, ujawnianie informacji na temat środowiska i klimatu oraz normy i oznakowania dla zielonych produktów finansowych.

Biorąc pod uwagę rozwój stosunków gospodarczych i handlowych krajów Partnerstwa Wschodniego z UE, **większe wykorzystanie euro** w realizowanych przez nie zagranicznych transakcjach handlowych jeszcze bardziej wzmocniłoby stosunki gospodarcze z UE i pomogłoby **zapewnić stabilność gospodarczą i finansową** tych krajów. Doprowadzi to do dalszego zmniejszenia ryzyka walutowego, na które narażone są kraje partnerskie, m.in. poprzez zapewnienie lepszego powiązania koszyka walutowego w zakresie pożyczek zewnętrznych, zarządzania rezerwami i transakcji międzynarodowych z walutami ich głównych partnerów handlowych i inwestycyjnych, i jednocześnie wzmocni **międzynarodową pozycję euro**. UE będzie również nadal wspierać kraje partnerskie w ich wysiłkach na drodze do spełnienia kryteriów pozwalających na przystąpienie do **jednolitego obszaru płatności w euro** (SEPA).

W odpowiedzi na potrzeby przedsiębiorstw typu start-up UE wraz z międzynarodowymi instytucjami finansowymi opracuje innowacyjny i inteligentny program finansowania (obejmujący finansowanie kapitałowe, finansowanie kapitału wysokiego ryzyka, finansowanie przez aniołów biznesu oraz finansowanie społecznościowe). Pomoc ze strony UE będzie w dalszym ciągu promować organizacje wspierające przedsiębiorczość, sprzyjając

⁶ https://ec.europa.eu/commission/eu-external-investment-plan_en

umiędzynarodowieniu MŚP i ułatwiać dialog publiczno-prywatny, a jednocześnie pozwoli zająć się kwestią zapotrzebowania na wiedzę i umiejętności konieczne do wspierania innowacji, przedsiębiorczości i kreatywności odpowiadających przyszłym potrzebom rynku. UE będzie nadal wspierać przedsiębiorstwa, w szczególności inicjatywy kobiet, a także zachęcać coraz większą grupę młodzieży do zakładania działalności gospodarczej.

Aby zmierzać w kierunku **inkluzywnej i sprawiedliwej gospodarki, która przynosi korzyści wszystkim**, UE pomoże krajom partnerskim uwolnić potencjał gospodarczy ich obszarów wiejskich, m.in. wspierając rolników i tworząc nowoczesne spółdzielnie i grupy producentów. UE zwiększy zaangażowanie poza stolicami państw i stworzy powiązania między lokalnymi ośrodkami miejskimi a obszarami wiejskimi. Założenie to opiera się na metodyce Komisji Europejskiej w zakresie inteligentnej specjalizacji, jaka jest stosowana w UE.

4.1.3 Silniejsze wzajemne połączenia

Silne wzajemne połączenia między UE i PW, a także między krajami partnerskimi, są ważną siłą napędową rozwoju gospodarczego, integracji regionalnej, wymiany handlowej i mobilności. Zrównoważone, oparte na zasadach i bezpieczne wzajemne połączenia **mają podstawowe znaczenie zarówno dla UE, jak i dla krajów partnerskich**.

W dziedzinie **transportu** UE skoncentruje się na długoterminowych **priorytetach inwestycyjnych**, które przedstawiono w orientacyjnym planie działań inwestycyjnych **traneuropejskiej sieci transportowej (TEN-T)**⁷. Plan ten zakłada modernizację kluczowej infrastruktury fizycznej w przypadku obiektów drogowych, kolejowych, portowych, obiektów wykorzystywanych na śródlądowych drogach wodnych i w portach lotniczych oraz w centrach logistycznych w celu dalszej poprawy wzajemnych połączeń między UE i krajami partnerskimi oraz między samymi krajami partnerskimi. Proces ten będzie wspierany poprzez wykorzystywanie instrumentów łączonych i gwarancji w ramach platformy inwestycyjnej dla krajów objętych polityką sąsiedztwa. UE zwiększy również zakres stosowania unijnych i międzynarodowych standardów w dziedzinie transportu, w tym w obszarze bezpieczeństwa ruchu drogowego, zgodnie z treścią przyjętej w ramach Partnerstwa Wschodniego deklaracji w sprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego z 2018 r.⁸ UE zintensyfikuje również prace nad umowami o wspólnym obszarze lotniczym oraz nad bezpieczeństwem lotniczym. Uznając znaczenie krajów Partnerstwa Wschodniego dla wzajemnych połączeń między Europą i Azją, UE będzie promować i wspierać zaangażowanie krajów partnerskich we wdrażanie strategii dotyczącej łączenia Europy i Azji⁹.

W dziedzinie **połączeń energetycznych** UE będzie kontynuować współpracę z krajami partnerskimi, aby wzmocnić transgraniczne i międzyregionalne połączenia międzysystemowe. Dobiegają końca prace nad **południowym korytarzem gazowym** i oczekuje się, że pierwsza partia gazu z Azerbejdżanu popłynie nim do UE w 2020 r. Dzięki inicjatywie „EU4Energy” oraz dialogowi na temat polityki energetycznej w dalszym ciągu wspierana będzie polityka energetyczna oparta na dowodach, gromadzenie i wykorzystywanie danych oraz zarządzanie tymi danymi. Trwające obecnie prace nad zmianą Traktatu o Wspólnocie Energetycznej, do której należą trzy kraje partnerskie, będą miały na celu zwiększenie skuteczności Wspólnoty Energetycznej i dostosowanie jej do zrównoważonej przyszłości energetycznej. UE będzie

⁷https://ec.europa.eu/transport/themes/international/european_neighbourhood_policy/eastern_partnership/ten-t-maps_en

⁸ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/eap_declaration_finalversion2604.pdf

⁹ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/50699/connecting-europe-asia-eu-strategy_en

również pomagać krajom partnerskim w zwiększaniu **bezpieczeństwa energetycznego** poprzez dywersyfikację źródeł zaopatrzenia w ropę naftową lub gaz ziemny **dzięki inwestycjom w energię odnawialną i poprawę efektywności energetycznej** oraz poprzez zachęcanie do integracji rynku energii w oparciu o solidne przepisy.

Łączność satelitarna przyczynia się do zapewnienia inteligentnego i bezpiecznego transportu, bardziej ekologicznych miast, a także umożliwia cyfryzację i modernizację gospodarki. W tym kontekście współpraca z krajami partnerskimi dotycząca rozszerzenia zakresu europejskiego systemu wspomagania satelitarnego przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa lotnictwa, zgodnie z przepisami UE, i zwiększenia opłacalności transportu morskiego i kolejowego, a także pomoże stymulować rolnictwo precyzyjne.

Intensywny **dialog merytoryczny** oraz opracowanie pojedynczego wykazu projektów infrastrukturalnych ma kluczowe znaczenie dla optymalizacji **portfela inwestycji**. Warunkami niezbędnymi do zapewnienia zrównoważonego charakteru infrastruktury we wszystkich obszarach są: rzetelna polityka makroekonomiczna i zarządzanie finansami publicznymi, tworzenie przestrzeni fiskalnej dla inwestycji publicznych oraz zapewnienie równych szans, dzięki którym możliwa będzie współpraca z sektorem prywatnym, m.in. w formie partnerstw publiczno-prywatnych.

4.1.4 Inwestowanie w ludzi

Inwestowanie w ludzi ma kluczowe znaczenie w kontekście przygotowania się do przyszłych wyzwań i wspierania odporności społecznej i gospodarczej. Wykorzystując osiągnięcia na rzecz osób młodych, UE proponuje **nowy ład dla młodzieży**, który będzie zawierał następujące elementy: (i) niwelowanie przepaści między rynkiem pracy a sektorem edukacji; (ii) wspieranie w większym stopniu **zdolności do zatrudnienia osób młodych oraz przedsiębiorczości takich osób**; (iii) aktywne instrumenty rynku pracy, takie jak gwarancja dla młodzieży, które wymagają dostosowania do rynków pracy w krajach partnerskich; oraz (iv) stworzenie na potrzeby PW **programu mobilności i wymiany skierowanego do młodych specjalistów**, w oparciu o pilotażowy program staży towarzyszących dla młodych urzędników w krajach PW.

Strategicznym priorytetem będzie **reforma oświaty**. Będzie ona obejmować m.in. (i) zarządzanie i budowanie zdolności; (ii) modernizację i innowacje na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia; (iii) dostosowanie przepisów i polityk do osiągnięć europejskich, takich jak europejski obszar szkolnictwa wyższego (proces boloński) czy proces turyński w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego. oraz (iv) wzmocnienie **doskonalenia zawodowego nauczycieli**, wymiana najlepszych praktyk i wspieranie wprowadzania nowoczesnych programów nauczania oraz nowoczesnych praktyk nauczania i zdobywania wiedzy. **Program Erasmus +**, jako najważniejszy element wsparcia UE na rzecz modernizacji i internacjonalizacji systemów kształcenia i szkolenia, zapewni większą mobilność i większe możliwości budowania zdolności w ramach kształcenia formalnego i pozaformalnego. Udział w **Europejskim Korpusie Solidarności** umożliwi osobom młodym uczestnictwo w wolontariacie lub podjęcie pracy w ramach projektów, które przynoszą korzyści społecznościom i obywatelom w całej Europie. Sztandarowa **szkoła europejska w Gruzji** stanie się w nowej siedzibie pełną szkołą średnią.

Badania naukowe i innowacje mają zasadnicze znaczenie dla tworzenia godnych i trwałych miejsc pracy. UE będzie nadal wspierać i wzmacniać **inteligentną specjalizację, transfer technologii i zdolności innowacyjne** krajów partnerskich, a także ich większy udział w programach UE, takich jak „Horyzont Europa” i COSME. Krajowe publiczne systemy badań naukowych i innowacji muszą poprawić swoje wyniki i konkurencyjność, m.in. poprzez dalsze **reformy**. Należy wspierać rozwój **wspólnej przestrzeni wiedzy i innowacji** między UE a krajami partnerskimi, wykorzystując dowody naukowe do tworzenia opartych na wiedzy miejsc pracy i przyciągania inwestorów do innowacyjnych przedsiębiorstw w UE i krajach

sąsiadujących. Badania naukowe, innowacje i transfer wiedzy mają również kluczowe znaczenie dla modernizacji rolnictwa, które jest istotnym sektorem dla znacznej części ludności w PW. Ponieważ jednym z głównych priorytetów UE na przyszłość jest realizacja działań w ramach **Europejskiego Zielonego Ładu**, a w szczególności zostanie pierwszym na świecie kontynentem neutralnym dla klimatu, zachęca się kraje partnerskie do określenia priorytetów w zakresie badań naukowych i innowacji związanych z łagodzeniem zmiany klimatu i przystosowaniem się do niej oraz do tworzenia nowych innowacyjnych i zrównoważonych łańcuchów wartości. Zachęca się do podejmowania wspólnych zobowiązań do realizacji tych priorytetów, jak również do określenia strategii, dzięki której dostępne będą rozwiązania możliwe do szybkiego wdrożenia.

Ponadto UE będzie wspierać kraje w maksymalnym wykorzystaniu potencjału ich **sektorów kultury i kreatywnych** jako siły napędowej zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego. UE będzie promować kluczową rolę kultury w budowaniu otwartości i promowaniu europejskich wartości, a także wspieraniu dialogu międzykulturowego na rzecz pokojowych stosunków między społecznościami, jak również wzmacniać współpracę w zakresie dziedzictwa kulturowego i sektorów kreatywnych, w tym sektora audiowizualnego.

4.2 Razem na rzecz rozliczalnych instytucji, praworządności i bezpieczeństwa

Dobre rządy i instytucje demokratyczne, praworządność, skuteczna polityka antykorupcyjna, walka z przestępczością zorganizowaną, poszanowanie praw człowieka i bezpieczeństwo, w tym wspieranie społeczności dotkniętych konfliktem, stanowią **podstawę silnych i odpornych państw i społeczeństw**. Są również istotnymi **warunkami funkcjonującej gospodarki rynkowej i zrównoważonego wzrostu**. W szczególności praworządność jest kluczowym elementem starań o zapewnienie odpowiedniego klimatu biznesowego i przyciągnięcie bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

Myśląc przyszłościowo, należy odnowić zobowiązanie na rzecz fundamentalnych zasad partnerstwa, aby wykorzystać jego dotychczasowe osiągnięcia. W szczególności wsparcie UE na rzecz odpornych instytucji, praworządności i bezpieczeństwa będzie obejmowało: (i) proponowanie sposobów lepszego mierzenia wpływu reform sądownictwa; (ii) uwzględnianie postępu w zakresie reform dotyczących praworządności przy podejmowaniu decyzji o pomocy; (iii) ożywienie wsparcia UE na rzecz walki z korupcją i przestępczością gospodarczą; (iv) poprawę współpracy transgranicznej w celu lepszej ochrony obywateli przed przestępczością zorganizowaną; oraz (v) zwiększenie wsparcia dla dialogu dotyczącego bezpieczeństwa i współpracy.

4.2.1 Reformy sądownictwa

Przyszłe reformy powinny opierać się na dostosowaniu rozwiązań do **norm europejskich**. Należy zastosować **podejście całościowe**, które obejmuje prokuraturę i organy ścigania. W mechanizmach kontroli i równowagi **niezależność i rozliczalność** sądownictwa i prokuratury są niezbędne do zapewnienia przestrzegania prawa przez wszystkie instytucje państwowe oraz dostępu obywateli do wymiaru sprawiedliwości i możliwości pełnego korzystania z przysługujących im praw.

UE będzie zachęcać **instytucje międzynarodowe i ekspertów międzynarodowych do odgrywania aktywnej roli** we wspieraniu i legitymizowaniu procesów reform oraz będzie korzystać z własnej wiedzy fachowej w zakresie praworządności. Reformy powinny opierać się na **wysokiej jakości strategiach reform**, które bazują na najlepszej diagnostyce problemów, które należy rozwiązać. Konieczny jest **lepszy pomiar rzeczywistych wyników/skutków** reform i ich postrzegania przez obywateli. UE będzie wspierać zwiększanie zdolności odpowiednich instytucji krajowych w zakresie zapewniania **szkoleń kadr wymiaru sprawiedliwości** w przedmiocie wartości i zasad, których praktycy, tacy jak sędziowie i prokuratorzy, muszą przestrzegać w swojej pracy.

W tym krytycznym obszarze UE będzie promować **kulturę praworządności** poprzez ściśle zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego i środowiska biznesu, a także wzmocnioną współpracę z zainteresowanymi stronami z UE.

4.2.2 Zwalczanie korupcji i przestępczości gospodarczej

Korupcja podważa praworządność i zrównoważony rozwój społeczeństw. Nowe **cyfrowe narzędzia antykorupcyjne** pomagają lepiej **zapobiegać nieprawidłowościom i je wykrywać**, a w ostatnich latach utworzono kilka wyspecjalizowanych organów zajmujących się zwalczaniem korupcji¹⁰. Aby jednak **usprawnić prowadzenie dochodzeń, ściganie i karanie przestępstw gospodarczych**, a tym samym dowieść, że organy antykorupcyjne i organy ścigania są niezależne i **osiągają wyniki**, potrzebny jest nowy poziom rygorystyczności. UE będzie wspierać ramy legislacyjne i instytucjonalne nastawione na wyniki, ze szczególnym uwzględnieniem problemu **korupcji na dużą skalę**, i będzie zwracać szczególną uwagę na obszar **zamówień publicznych**. W tym kontekście w pełni zbadany zostanie potencjał rozwiązań cyfrowych w zakresie poprawy identyfikowalności i przejrzystości systemów zamówień publicznych. UE pomoże również krajom partnerskim we wprowadzeniu zasad wiarygodności i rozliczalności na wszystkich szczeblach administracji publicznej.

Korupcja jest jednym z wielu aspektów szerszego zjawiska, jakim jest **przestępczość gospodarcza**. Kraje partnerskie muszą zintensyfikować wysiłki na rzecz ustanowienia solidnych i skutecznych ram zwalczania przestępstw gospodarczych. W tym zakresie do **zwalczania procederu prania pieniędzy** niezbędne są rejestry beneficjentów rzeczywistych. Ważne jest, aby partnerzy wschodni wprowadzili solidne ramy odzyskiwania mienia, m. in. ustanawiając funkcjonujące **biura ds. odzyskiwania mienia**, które są w stanie śledzić i identyfikować majątek pochodzący z działalności przestępczej. Ma to zasadnicze znaczenie w kontekście zamrażania i konfiskaty nielegalnych aktywów oraz odzyskiwania dochodów z przestępstwa jako ważnego instrumentu w walce z przestępczością zorganizowaną.

4.2.3 Zwalczanie przestępczości zorganizowanej i wzmocnianie bezpieczeństwa

Jednym ze wspólnych wyzwań w szeroko pojętym obszarze bezpieczeństwa jest **przestępczość zorganizowana**. W tym przypadku UE będzie nadal wspierać: (i) **ściślejszą współpracę z agencjami UE w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych**; (ii) **reformę sektora bezpieczeństwa**; (iii) **zwalczanie handlu ludźmi i nielegalnymi towarami** (zwłaszcza narkotykami i bronią palną); oraz (iv) **zintegrowane zarządzanie granicami** w celu poprawy zdolności krajów partnerskich do stawiania czoła wyzwaniom, z którymi kraje te się borykają, i zwiększenia ich odporności. UE będzie kontynuować współpracę z krajami partnerskimi w zakresie **cyberodporności**. Ponadto zasadnicze znaczenie mają funkcjonalne i możliwe do wyegzekwowania ramy walki z cyberprzestępczością, których podstawą jest Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości.

Dalsza współpraca między krajami partnerskimi a **Unijnym Mechanizmem Ochrony Ludności**, jak również między samymi krajami partnerskimi, będzie miała kluczowe znaczenie dla poprawy zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom spowodowanym przez człowieka, jak również gotowości i reagowania na te zjawiska. Ponadto rozwój w regionie nadal hamują nierozwiązane konflikty. W ramach ustalonych formatów i procesów negocjacji UE angażuje się w promowanie pokojowego rozwiązania tych **konfliktów**. Z uwagi na wpływ, jaki na rozwój gospodarczy i społeczny może mieć rola kobiet i osób młodych w budowaniu pokoju, zostanie ona wzmocniona poprzez wspólne działania na rzecz

¹⁰ Wszystkie kraje partnerskie ratyfikowały Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji.

dalszego zaangażowania politycznego UE w realizację programu działań na rzecz kobiet, pokoju i bezpieczeństwa¹¹ na szczeblu regionalnym i międzynarodowym. W szczególności UE będzie kontynuować wysiłki na rzecz wspierania zapobiegania konfliktom, budowania zaufania i ułatwiania negocjowanych pokojowych rozwiązań konfliktów. Będzie również nadal udzielać pomocy społecznościom dotkniętym konfliktami, aby zwiększyć ich odporność. Nastąpi również pogłębienie **dialogu dotyczącego bezpieczeństwa i zacieśnienie praktycznej współpracy w zakresie wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO)**, aby wesprzeć wkład krajów partnerskich w europejskie misje i operacje cywilne i wojskowe. W stosownych przypadkach UE rozważy zapewnienie krajom partnerskim możliwości szkolenia i budowania zdolności, w tym w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym.

4.3 Razem na rzecz odporności środowiskowej i odporności na zmianę klimatu

Europejski Zielony Ład wyraźnie pokazuje, że wyzwania związane ze środowiskiem i klimatem wymagają pilnego działania ze strony UE i krajów partnerskich. Modernizacja gospodarek i struktur handlu pomoże zmniejszyć ryzyko ucieczki emisji. Jest to również konieczne ze względu na osiągnięcia w zakresie integracji gospodarczej i zmieniające się preferencje konsumentów w UE i w ramach PW. Przekształcając własną gospodarkę, UE będzie nadal łączyć kraje partnerskie z coraz bardziej złożonymi, wysokiej klasy gospodarczymi łańcuchami wartości. UE będzie również pomagać krajom partnerskim w realizacji ustalonych na poziomie krajowym wkładów w porozumienie paryskie oraz w modernizacji gospodarek, zmniejszaniu śladu węglowego i dążeniu do neutralności klimatycznej, przy uwzględnieniu wyzwań w zakresie inwestycji. W tym zakresie kraje partnerskie wyraziły na różnych forach swoje poparcie dla kompleksowego podejścia do zmian przedstawionego w Europejskim Zielonym Ładzie. Równie ważne jest wdrożenie ram z Sendai dotyczących ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych oraz zwiększenie wysiłków na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu.

UE będzie współpracować z krajami partnerskimi w celu przekształcenia regionu w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej, czystej i konkurencyjnej gospodarce o obiegu zamkniętym, jednocześnie zwiększając ich **odporność środowiskową i odporność na zmianę klimatu**, w tym poprzez bardziej zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych. W regionie rośnie znaczenie działań na rzecz środowiska i klimatu. Obywatele w coraz większym stopniu domagają się: (i) poprawy jakości powietrza i wody; (ii) skutecznej gospodarki odpadami, gruntami i zasobami wodnymi oraz (iii) reagowania na ekstremalne zdarzenia pogodowe oraz nielegalne pozyskiwanie drewna i wylesianie. Jest to również istotna szansa na pobudzenie aktywności w innowacyjnych sektorach. Kilka krajów partnerskich przyjęło plany działania i strategie długoterminowe w zakresie zielonej gospodarki i zamierzają one przyspieszyć ich wdrażanie. Podobnie partnerzy z sektora prywatnego coraz częściej uwzględniają możliwości, jakie daje bardziej zielona gospodarka o obiegu zamkniętym, i chcą przeciwdziałać zagrożeniom wywołanym zmianą klimatu. Kraje partnerskie mogą już korzystać z danych i usług programu Copernicus, które udostępnia się wszystkim bezpłatnie w celu wsparcia świadomego podejmowania decyzji w regionie.

PW będzie zatem musiało: (i) zintensyfikować działania w obszarach, które mają zasadnicze znaczenie dla zdrowia i dobrostanu obywateli; (ii) zwiększyć zasobooszczędność gospodarek; (iii) rozwijać nowe zielone miejsca pracy i możliwości gospodarcze związane z zieloną transformacją; (iv) rozwijać lokalne i odnawialne źródła energii; oraz (v) zarządzać zasobami naturalnymi w celu zmaksymalizowania zrównoważonego rozwoju. **UE będzie wspierać tę transformację, należycie uwzględniając globalne wyzwania oraz realia środowiskowe**

¹¹ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N00/720/18/PDF/N0072018.pdf?OpenElement>

i klimatyczne w krajach partnerskich, koncentrując się przede wszystkim na zrealizowaniu łatwych do osiągnięcia celów.

4.3.1 Korzyści dla zdrowia i dobrostanu obywateli

Jeśli chodzi o jakość życia związaną ze środowiskiem, konieczne jest zwiększenie wysiłków na rzecz bardziej zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i dalszej poprawy świadczenia **usług ekosystemowych**, takich jak dostęp do wody i urządzenia sanitarne, gospodarowanie odpadami, tereny zieleni i mobilność w miastach. UE będzie wspierać działania i rozwój polityki mające na celu zapobieganie zanieczyszczeniom i ich ograniczanie, a tym samym zmniejszenie negatywnego wpływu na zdrowie w szczególności zanieczyszczenia powietrza, wody i gleby oraz toksycznych substancji chemicznych, przyjmując za wytyczną unijne dążenie do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń. UE zwiększy wsparcie na rzecz zwiększenia **efektywności energetycznej** budynków, co jest niezbędne do rozwiązania problemu ubóstwa energetycznego i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Innowacyjne instrumenty finansowe (takie jak umowy o poprawę efektywności energetycznej, finansowanie podatkowe i rachunkowe) mogłyby zostać wykorzystane do osiągnięcia wyższych wskaźników renowacji budynków poprzez przyciągnięcie finansowania z sektora prywatnego. UE będzie wspierać rozwój **odnawialnych źródeł energii**, zwłaszcza jako sposób na przyspieszenie ograniczenia wykorzystania węgla, co jest niezbędne do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza. UE będzie w dalszym ciągu rozwijać narzędzia i wdrażać inicjatywę wysokiego szczebla na rzecz efektywności energetycznej wraz z międzynarodowymi instytucjami finansowymi w celu unowocześnienia prawodawstwa dotyczącego energii oraz wprowadzenia inteligentnych ram prawnych, które promują efektywność energetyczną i energię odnawialną, poprzez systemy zielonego finansowania oraz zaangażowanie sektora prywatnego. Zostaną określone środki mające na celu przekształcenie miast lub regionów najbardziej dotkniętych zanieczyszczeniem.

W dziedzinie **zdrowia publicznego** UE będzie wspierać kraje partnerskie w zakresie modernizacji placówek medycznych, e-zdrowia, szkolenia personelu medycznego oraz w zapewnianiu przystępnej cenowo opieki medycznej i dostępu do opieki medycznej całemu społeczeństwu. Obejmie to wsparcie w lepszym radzeniu sobie z chorobami zakaźnymi i niezakaźnymi, tak jak w przypadku choroby wywoływanej przez wirusa SARS-CoV-2 (COVID-19).

4.3.2 Gospodarka o obiegu zamkniętym

Głównym celem działania będzie ułatwienie przejścia na zasobooszczędne gospodarki o obiegu zamkniętym. Ograniczenie marnotrawstwa w ramach produkcji stanowi kluczowy punkt wyjścia do zwiększenia konkurencyjności stosunkowo niskim kosztem. Jeśli chodzi o nowe możliwości gospodarcze i konkurencyjność, UE będzie promować zieloną gospodarkę o obiegu zamkniętym w oparciu o wyniki niedawnego dialogu merytorycznego. UE będzie wspierać przedsiębiorstwa i kontakty między przedsiębiorstwami w tym obszarze. Na wniosek krajów przeprowadzane będą wyjazdy terenowe w celu poznania sposobu funkcjonowania **gospodarki o obiegu zamkniętym**. Kontynuowane będą prace nad promowaniem zrównoważonej polityki produktowej, eko-innowacji, rozszerzonej odpowiedzialności producenta, innych sposobów zapobiegania marnotrawstwu i ograniczania go, gospodarowania odpadami, zielonych zamówień publicznych i lepszego informowania konsumentów. UE będzie współpracować z krajami partnerskimi w celu zreformowania szeregu zasobochołonnych sektorów, takich jak sektor tworzyw sztucznych, tekstyliów lub budownictwa. Przeprowadzona zostanie staranna analiza możliwości tworzenia zielonych miejsc pracy. Najważniejsze sektory skorzystają z analizy możliwych środków mających na celu zwiększenie zatrudnienia i konkurencyjności poprzez zieloną gospodarkę o obiegu zamkniętym.

4.3.3 Baza zasobów naturalnych gospodarki

Jednym z głównych celów współpracy będzie zatrzymanie utraty **różnorodności biologicznej**. Obejmuje to rozwiązanie problemu wylesiania i pustoszenia, wprowadzanie środków mających na celu ochronę określonych gatunków oraz rozszerzanie obszarów chronionych i skuteczne zarządzanie tymi obszarami. Zalicza się do tego także współpracę z innymi sektorami nad zmniejszeniem negatywnego wpływu działalności człowieka na różnorodność biologiczną. Aby zachować zasoby naturalne, które stanowią podstawę gospodarek, UE będzie nadal współpracować z krajami partnerskimi nad poprawą jakości i dostępności wody oraz poprawą kontroli działalności połowowej i nadzoru nad tą działalnością w celu zwalczania nadmiernej eksploatacji. Planowanie gospodarowania wodami w dorzeczu zostanie rozszerzone na wszystkie dorzecza. Będziemy kontynuować współpracę nad uwalnianiem potencjału sektora **surowców**, aby przyczynić się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałać wylesianiu i poprawiać zrównoważoną gospodarkę leśną, w tym w postaci długoterminowego składowania dwutlenku węgla i substytutów paliw kopalnych. Podjęte zostaną wysiłki na rzecz ograniczenia nielegalnego pozyskiwania drewna i wprowadzenia rozwiązań umożliwiających śledzenie jego pochodzenia. UE będzie wspierać **zrównoważone rolnictwo, rybołówstwo i bezpieczeństwo żywności** poprzez transfer wiedzy i innowacje, w szczególności w sektorach przynoszących duże korzyści. Będzie również nadal wzmacniać pozycję rolników i rybaków w łańcuchu wartości, jednocześnie poprawiając jakość życia na wiejskich i morskich obszarach przybrzeżnych.

4.3.4 Polityka i zarządzanie na rzecz bardziej ekologicznego wzrostu gospodarczego

Aby udało się osiągnąć ten cel, kraje partnerskie będą musiały dalej inwestować w: (i) **zarządzanie środowiskiem**; (ii) właściwe planowanie strategii politycznych i inwestycji; (iii) zdolność administracyjną w zakresie wdrażania i egzekwowania przepisów; (iv) ułatwienie społeczeństwu dostępu do informacji, zwiększenie świadomości i uczestnictwa oraz (v) bardziej dostosowane i skuteczne mechanizmy finansowania. Będzie to wymagało intensywnego dialogu merytorycznego i skuteczniejszych działań informacyjnych skierowanych do wszystkich zainteresowanych stron, w tym odpowiednich komisji parlamentarnych. Istotne będzie również **podnoszenie świadomości**, w tym poprzez współpracę ze społeczeństwem obywatelskim. UE lepiej wspiera tematyczne role przywódcze państw członkowskich i krajów partnerskich w określonych obszarach, aby zachęcić do szybszego wdrażania nowoczesnych strategii politycznych i praktyk oraz zwiększyć odpowiedzialność krajów za własny rozwój. **Wspólna agenda morska dla Morza Czarnego**¹² wniesie wkład w te starania jako regionalne ramy zarządzania.

4.3.5 Wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego i bezpieczeństwa jądrowego

Aby zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne, konieczna jest dywersyfikacja koszyka energetycznego, zwłaszcza poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Kraje partnerskie mogą **decydować o własnym koszyku energetycznym**, aby osiągnąć swoje cele klimatyczne. Niektóre kraje mogą wybrać do realizacji tych celów energię jądrową jako niskoemisyjne źródło energii. W tym kontekście UE będzie nadal przyczynić się do **zwiększania międzynarodowego bezpieczeństwa jądrowego**. Podstawą dalszej wymiany dwustronnej będzie pełnienie przez UE roli prekursora w zakresie wiążących przepisów dotyczących energii jądrowej. Będziemy nadal organizować wzajemne oceny testów wytrzymałościowych i prowadzić działania następcze. **UE będzie również dzielić się swoimi doświadczeniami** w dziedzinie likwidacji obiektów jądrowych, gospodarowania odpadami

¹² https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/press/black-sea-ministers-endorse-common-maritime-agenda_en

promieniotwórczymi i ochrony radiologicznej. Zasadnicze znaczenie ma również udział krajów partnerskich w unijnych ustaleniach dotyczących monitoringu środowiska – EPWDR – oraz wymiany informacji w przypadku zagrożenia radiologicznego lub jądrowego – ECURIE.

4.3.6. Przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność

Transport musi stać się bardziej zrównoważony, a polityka transportowa w ramach PW powinna zostać zreorganizowana w celu zapewnienia redukcji emisji gazów cieplarnianych. W związku z tym UE będzie w coraz większym stopniu współpracować z krajami partnerskimi w dziedzinie **rozwiązań z zakresu ekologicznego transportu**, pomagając budować zorientowane na przyszłość inteligentne miasta, w których tworzy się plany mobilności miejskiej w celu zintegrowania środków transportu na obszarach miejskich. Długofalowo będzie to obejmować optymalizację transportu, m. in. poprzez **cyfryzację**.

4.4 Razem na rzecz odpornej transformacji cyfrowej

Jak wskazano w **strategii „Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy”**¹³, znacząca obecność cyfrowa w sąsiedztwie UE umożliwi wzrost gospodarczy i będzie sprzyjać zrównoważonemu rozwojowi. W związku z tym UE będzie dalej inwestować w **transformację cyfrową** krajów partnerskich, zgodnie z przepisami UE i najlepszymi praktykami. Celem prac w tym obszarze po 2020 r. będzie rozszerzenie korzyści płynących z jednolitego rynku cyfrowego na kraje partnerskie oraz wsparcie pełnej realizacji zobowiązań krajów partnerskich zawartych w **układach o stowarzyszeniu i innych umowach dwustronnych**. Prace będą się opierać na powodzeniu inicjatywy politycznej na rzecz **harmonizacji rynków cyfrowych** w ramach PW oraz sukcesach programów operacyjnych uruchomionych w ramach inicjatywy **EU4Digital**.

4.4.1. Infrastruktura cyfrowa

Nowoczesną gospodarkę opartą na danych można w pełni zrealizować tylko wtedy, gdy obywatele i przedsiębiorstwa mają dostęp do wysokiej jakości infrastruktury i usług łączności elektronicznej po przystępnych cenach. UE będzie nadal wspierać w stosownych przypadkach zwiększanie niezależności **organów regulacyjnych** oraz ustanawianie niezbędnych uprawnień regulacyjnych, aby umożliwić właściwe funkcjonowanie rynków łączności elektronicznej w krajach partnerskich. UE będzie również nadal wspierać, w szczególności poprzez pomoc techniczną i wymianę najlepszych praktyk, rozbudowę w krajach partnerskich, przede wszystkim w regionach oddalonych lub na obszarach o mniejszej gęstości zaludnienia, **bezpiecznej gigabitowej infrastruktury szerokopasmowej o bardzo dużej przepustowości** oraz wspierać jej wykorzystywanie. W celu zmaksymalizowania wpływu na ludność w krajach PW ważne będzie zapewnienie dostępności usług po przystępnych cenach. W tym kontekście UE będzie wspierać wdrażanie umów **roamingowych** i dotyczących **widma** między krajami partnerskimi oraz, w stosownych przypadkach, z UE.

4.4.2 E-rządzenie

UE będzie nadal wspierać wzmocnienie **e-rządzenia** w regionie PW w celu zwiększenia skuteczności, przejrzystości i rozliczalności administracji publicznej oraz ułatwiania reform. W tym zakresie UE będzie wspierać przyjęcie ram prawnych dla systemów **identyfikacji elektronicznej i usług zaufania** w ramach PW, zgodnie z przepisami UE i najlepszymi praktykami, w celu utorowania drogi dla umów o wzajemnym uznaniu między krajami partnerskimi i z UE. Wspierane będą znormalizowane interoperacyjne **platformy e-usług**.

¹³ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf

4.4.3. Gospodarka cyfrowa i innowacje

UE będzie wspierać rządy krajów PW w opracowywaniu programów innowacji cyfrowych, a także wspierać rozwój wysoce innowacyjnych **przedsiębiorstw typu start-up** w branży cyfrowej w regionie PW poprzez rozszerzenie inicjatywy na rzecz innowacji cyfrowych i przedsiębiorstw typu scale-up na kraje partnerskie. W szczególności pomoże przedsiębiorstwom typu start-up i MŚP w branży cyfrowej poprawić dostęp do finansowania i dostęp do rynków UE oraz wzmocnić powiązania z ekosystemami innowacji w UE. Dane i usługi UE związane z przestrzenią kosmiczną w ramach przewodnich programów Copernicus i Galileo dostępne są już bezpłatnie i w ramach otwartego dostępu. UE będzie współpracować z partnerami wschodnimi, aby zwiększyć wykorzystywanie takich danych i usług w celu wspierania działalności innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up i MŚP oraz ułatwienia transgranicznej współpracy biznesowej.

UE będzie nadal wspierać kraje partnerskie w uzupełnianiu niedoboru **umiejętności cyfrowych**, ze szczególnym uwzględnieniem równouprawnienia płci i włączenia społecznego.

4.4.4. Cyberodporność

UE będzie nadal wspierać i wspomagać **cyberodporność** krajów partnerskich. Nadal wspierane będzie rozwijanie solidnych prawnych, politycznych i operacyjnych ram cyberbezpieczeństwa w krajach partnerskich w oparciu o przepisy UE i najlepsze praktyki, w tym unijne ramy **certyfikacji cyberbezpieczeństwa**.

4.5 Razem na rzecz odpornych, sprawiedliwych i integracyjnych społeczeństw

Dla demokracji kluczowe znaczenie mają: przejrzysta, zorientowana na obywatela i odpowiedzialna administracja publiczna oraz wolne i uczciwe wybory. Wraz z zaangażowanym społeczeństwem obywatelskim, wolnymi, pluralistycznymi i niezależnymi mediami oraz ochroną praw obywateli są to najważniejsze elementy tworzące odporne, sprawiedliwe, demokratyczne i integracyjne społeczeństwa.

Współpraca z krajami partnerskimi w tych dziedzinach będzie dla UE kluczowym priorytetem. Dostęp do informacji opartych na dowodach wspiera systemy demokratyczne i umożliwia obywatelom dokonywanie świadomych wyborów. Ponieważ rozwiązywanie problemów związanych z migracją jest również wspólnym priorytetem, UE będzie nadal współpracować z krajami partnerskimi w celu zapewnienia mobilności i kontaktów międzyludzkich w bezpiecznym i dobrze zarządzanym środowisku, a także w celu zapewnienia wsparcia dla migrantów i uchodźców znajdujących się w trudnej sytuacji.

4.5.1 Reforma administracji publicznej i zaangażowanie obywatelskie

Jeśli chodzi o reformę administracji publicznej, najważniejsze znaczenie dla zapewnienia, by władze **angażowały obywateli w proces decyzyjny**, ma stała wola polityczna krajów partnerskich. W celu poprawy usług świadczonych na rzecz obywateli i przedsiębiorstw UE będzie wspierać sprzyjający włączeniu społecznemu i oparty na dowodach rozwój polityki, a także należyte zarządzanie finansami publicznymi. Kraje partnerskie muszą dążyć do **profesjonalizacji** swojej służby cywilnej i zwiększyć rozliczalność na wszystkich szczeblach władzy. Głównym czynnikiem pobudzającym wzrost gospodarczy jest również reforma administracji publicznej, uwzględniająca kwestie związane z przejrzystością, która to reforma może zmniejszyć ryzyko korupcji, na przykład poprzez rozwiązania w zakresie administracji elektronicznej. Ponadto UE i kraje partnerskie rozważą zintensyfikowanie **wzajemnego uczenia się**, w tym za pośrednictwem Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego. Zasadnicze znaczenie ma nadal monitorowanie wdrażania reform, a społeczeństwo obywatelskie powinno odgrywać w tym procesie większą rolę.

4.5.2 Społeczeństwo obywatelskie i uczestnictwo młodzieży

Opierając się na dotychczasowych innowacyjnych działaniach i zaangażowaniu, UE będzie nadal wspierać **zdolność organizacji społeczeństwa obywatelskiego**, w szczególności organizacji lokalnych, do znaczącego angażowania się w procesy kształtowania polityki i dialog merytoryczny, a także promować reformy i odpowiedzialność publiczną. Będzie rozwijać dalsze partnerstwa strategiczne z najważniejszymi organizacjami w celu wzmocnienia współpracy, rozwijania umiejętności przywódczych działaczy społeczeństwa obywatelskiego oraz nawiązywania kontaktów z partnerami społecznymi (związkami zawodowymi i organizacjami pracodawców). Wspierane będą również innowacje społeczne i przedsiębiorczość społeczna. Zasadnicze znaczenie będzie miała współpraca z krajami partnerskimi w celu promowania warunków sprzyjających rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego. Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego pozostanie najważniejszym partnerem, jeżeli chodzi o zwiększanie roli społeczeństwa obywatelskiego w dialogu merytorycznym.

UE będzie również w coraz większym stopniu koncentrować się na **uczestnictwie młodzieży i jej przywództwie**. Programy **Erasmus+** i **Europejski Korpus Solidarności** wzmocnią pozycję młodego pokolenia, przyczyniając się do tworzenia polityki młodzieżowej sprzyjającej włączeniu społecznemu i opartej na dowodach, rozwijając umiejętności oraz wspierając wolontariat i projekty współpracy. **Program stypendialny dla społeczeństwa obywatelskiego** i inicjatywa „**Młodzi Ambasadorowie Europejscy**” zostaną wzmocnione, aby lepiej pomagać osobom młodym w rozwijaniu kluczowych kompetencji i umiejętności, w tym świadomości potrzeby zajęcia się kwestią różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn, oraz aby wspierać ich aktywność obywatelską i aktywne uczestnictwo w życiu demokratycznym. **Forum Młodzieży PW** będzie odgrywać jeszcze większą rolę i zostanie w większym stopniu zaangażowane w zorganizowany dialog na temat polityki młodzieżowej w ramach sieci rad młodzieży PW, wzorowany na unijnym zorganizowanym dialogu z młodzieżą.

4.5.3 Niezależne media i informacje oparte na faktach

W dobrze funkcjonującym **środowisku medialnym** niezależni dziennikarze, społeczeństwo obywatelskie i osoby prywatne mogą zapewnić kontrolę i równowagę oraz rozliczalność rządów. Zapewnienie wszystkim dostępu do dokładnych i opartych na faktach informacji daje obywatelom możliwość podejmowania świadomych decyzji i aktywnego uczestnictwa w procesie demokratycznym. UE będzie wspierać niezależne media, które tworzą wysokiej jakości i zróżnicowane treści. Przyjmując w grudniu 2018 r. **Plan działania na rzecz zwalczania dezinformacji**¹⁴, UE ustanowiła solidne ramy **zwalczania zagrożeń wynikających z dezinformacji w UE i poza jej granicami**. Wybiegając w przyszłość, wszystkie istotne podmioty, w tym instytucje Unii, państwa członkowskie UE, kraje partnerskie, przemysł i społeczeństwo obywatelskie, powinny nadal przyczyniać się do zwiększania skali niezależnych usług w zakresie kontroli faktów i promowania umiejętności korzystania z mediów. Ważne będzie również wzmocnienie współpracy ze społeczeństwem obywatelskim w celu zwalczania dezinformacji.

4.5.4 Ochrona praw człowieka

UE będzie nadal wspierać kraje partnerskie w propagowaniu praw człowieka, w tym zapewnianiu wszystkim osobom możliwości korzystania w pełni z praw cywilnych i politycznych, a także gospodarczych, społecznych i kulturalnych. UE zintensyfikuje działania na rzecz zwalczania wszelkich form dyskryminacji, w tym ze względu na płeć, pochodzenie rasowe lub etniczne, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. UE będzie wspierać kraje partnerskie we wdrażaniu **Konwencji ONZ**

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018JC0036&from=GA>

o prawach osób niepełnosprawnych, a także w rozwijaniu dostępnych produktów i usług. UE będzie również nadal wspierać kraje partnerskie w **zapewnianiu poszanowania praw, z których już korzystają osoby należące do mniejszości i społeczności dotkniętych konfliktem, oraz w promowaniu równouprawnienia płci.**

Aby zapewnić wysoki poziom ochrony praw podstawowych, takich jak prawo do prywatności i **ochrony danych**, UE będzie nadal współpracować z krajami Partnerstwa Wschodniego w celu promowania dalszej konwergencji z unijnymi i międzynarodowymi standardami ochrony danych, co ułatwi wymianę handlową i współpracę organów ścigania.

4.5.5 Mobilność

Aby zapewnić mobilność i kontakty międzyludzkie w bezpiecznym i dobrze zarządzanym środowisku, niezbędne jest pomyślnie wdrożenie istniejących umów o **ułatwieniach wizowych i readmisji**, a także stałe dotrzymanie odpowiednich wymogów liberalizacji reżimu wizowego. Rozważona zostanie możliwość rozpoczęcia nowego dialogu dotyczącego liberalizacji reżimu wizowego z pozostałymi krajami, których obywatele potrzebują wiz, aby podróżować do UE, pod warunkiem istnienia dobrze zarządzanych i bezpiecznych warunków mobilności osiągniętych m.in. poprzez zadowalające wdrożenie umów o ułatwieniach wizowych i o readmisji. Dodatkowo zrównoważone i przynoszące wzajemne korzyści **partnerstwa na rzecz mobilności** zapewnią trwałe zaangażowanie stron w tej dziedzinie. Rozważone zostaną inicjatywy w zakresie **migracji pracowników** między krajami partnerskimi, jak również między krajami należącymi do PW a krajami UE, których celem jest ustanowienie partnerstw na rzecz wspierania legalnej migracji i mobilności, zacieśnianie współpracy oraz wymiana umiejętności i kompetencji, przy jednoczesnym uwzględnieniu wpływu drenażu mózgow na kapitał ludzki krajów partnerskich. Aby ułatwić przepływ osób i towarów przez granice, zacieśniona zostanie współpraca techniczna i administracyjna w zakresie **zintegrowanego zarządzania granicami.**

5. KOMUNIKACJA STRATEGICZNA, ZARZĄDZANIE I WDRAŻANIE

5.1 Komunikacja strategiczna

Komunikacja strategiczna ma zasadnicze znaczenie dla budowania odporności i jest podstawowym obowiązkiem decydentów działających w służbie obywateli. W ostatnich latach w ramach PW dużą uwagę polityczną zyskało wezwanie do bardziej zdecydowanego i strategicznego podejścia do komunikacji, również w związku z rosnącą dezinformacją wymierzoną przeciwko wartościom UE. Celem współpracy służb Komisji Europejskiej i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych jest zatem wzmocnienie działań komunikacyjnych UE w krajach partnerskich poprzez jasne, oparte na faktach i dostosowane do potrzeb przekazywanie informacji oraz pogłębianie wiedzy na temat **pozytywnego wpływu strategii politycznych i działań UE** na obywateli w całym regionie, z nadrzędnym przesłaniem, że razem możemy więcej. UE podjęła również ważne kroki w celu promowania lepszej widoczności swoich inicjatyw, odchodząc od komunikacji opartej na projektach na rzecz **komunikacji krajowej opartej w większym stopniu na kampaniach tematycznych**, co pozwoli uniknąć fragmentacji działań wizerunkowych. Działania UE są systematycznie sygnowane jako „EU4” (np. EU4Energy, EU4Business, EU4Digital i EU4Georgia). Rozwój marki umożliwił również elastyczne pozycjonowanie w poszczególnych krajach [np. „Wspólne postępy” (ang. Moving Forward Together) na Ukrainie]. Aby wesprzeć promocję wartości i działań UE w krajach partnerskich, kładzie się nacisk na **działania informacyjne skierowane do najważniejszych podmiotów opiniotwórczych**, takich jak osoby młode. Na przykład w inicjatywie „Młodzi Ambasadorowie Europejscy” uczestniczy 740 osób młodych, które w swoich społecznościach lokalnych rozpowszechniają pozytywne przesłanie na temat

UE. To wzmocnione i skoordynowane podejście doprowadziło do lepszego zrozumienia i **zwiększenia wiarygodności** UE wśród obywateli w całym PW¹⁵.

Systematyczne konsultacje w sprawie przyszłości PW wykazały istnienie **szerokiego konsensusu i oczekiwań** zainteresowanych stron i obywateli w kwestii kontynuowania prac nad **udanymi inicjatywami** i wzmacniania ich skuteczności, aby komunikacja UE stała się bardziej strategiczna i skuteczna, w następstwie **rosnącej dezinformacji wymierzonej przeciwko wartościom UE**.

Przekazywanie informacji na temat Unii Europejskiej i jej stosunków z krajami partnerskimi powinno odbywać się na zasadzie **odpowiedzialności i współodpowiedzialności**, zarówno wobec obywateli **państw członkowskich UE, jak i krajów partnerskich**. W tym kontekście państwa UE, rządy krajów partnerskich, administracja lokalna, partnerzy realizujący projekty finansowane przez UE, jak również unijne instytucje (w tym delegatury Unii) powinni **współpracować** w celu informowania o korzyściach płynących ze współpracy, w oparciu o wspólne priorytety polityczne i ogólną promocję UE w regionie. Tego rodzaju działania informacyjno-komunikacyjne powinny wpisywać się w ramy **wspólnego europejskiego przekazu** odwołującego się do **wspólnych wartości** i korzyści dla obywateli wynikających ze współpracy.

Należy zacieśnić kontakty z obywatelami na **szczeblu lokalnym** oraz w językach narodowych i językach mniejszości, a także w języku rosyjskim, aby poprawić zrozumienie wartości, priorytetów politycznych i działań UE. Działania informacyjne **skoncentrują się na najważniejszych podmiotach opiniotwórczych i liderach opinii** (w tym m.in. na władzach lokalnych, przywódcach religijnych i nauczycielach, poprzez wizyty studyjne, lokalne fora dyskusyjne i szkolenia), tak aby przesłanie UE dotarło do regionów.

Nastąpi zintensyfikowanie działań informacyjnych skierowanych do **osób młodych**, na przykład poprzez promowanie nauczania i zdobywania wiedzy o Unii Europejskiej na różnych poziomach kształcenia. Wspierane będzie włączanie informacji dotyczących UE do programów nauczania w szkołach.

5.2 Zarządzanie i wdrażanie

Zmieniona wielostronna struktura PW przyjęta na szczycie w 2017 r. stanowi użyteczne ramy wymiany i współpracy w drodze regularnych spotkań i wymian. Jak potwierdziła większość zainteresowanych stron podczas konsultacji, **obecne ramy pozostają aktualne i powinny być nadal stosowane**, z niezbędnymi dostosowaniami mającymi dopasować je do głównych celów polityki po 2020 r. przedstawionych w niniejszym wspólnym komunikacie. **Nacisk zostanie położony na zwiększenie skuteczności istniejących struktur**. Jednym z pierwszych zadań platform i paneli w ramach struktury PW będzie **kształtowanie przyszłych celów w oparciu o priorytety określone w niniejszym wspólnym komunikacie**.

Priorytety przedstawione w niniejszym wspólnym komunikacie będą również podstawą **przyszłego programowania pomocy UE na lata 2021–2027**, wraz ze wspólnymi dokumentami UE i krajów partnerskich określającymi wspólne priorytety (np. priorytety partnerstwa i programy stowarzyszeniowe). W ramach odnowionej polityki UE i kraje partnerskie będą nadal pracować nad wspólnymi przedsięwzięciami i działaniami, a w razie potrzeby otrzymają wsparcie oraz pomoc w budowaniu zdolności i wymianie wiedzy

¹⁵ Coroczne badania opinii publicznej „Sąsiedzi UE na Wschodzie” przeprowadzane przez Komisję Europejską wskazują na stały wzrost pozytywnego postrzegania UE przez obywateli z krajów partnerskich – w 2019 r. 52 % obywateli (wzrost o 7 punktów procentowych od 2016 r.) pozytywnie postrzegało UE. Ogółem 67 % ludności (wzrost o 4 %) uważa, że stosunki między ich krajem a UE są pozytywne, a dla 58 % obywateli UE pozostaje cieszącą się największym zaufaniem instytucją zagraniczną.

z zakresu konkretnych celów i polityk. Programy o zasięgu regionalnym będą realizowane w terenie z wykorzystaniem wsparcia finansowego i logistycznego międzynarodowych instytucji finansowych. Należy zapewnić spójność i komplementarność wszystkich interwencji UE, a także wyraźne powiązanie polityki z programowaniem, w tym z przyszłym programem INTERREG NEXT i innymi programami współpracy terytorialnej.

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego mają zasadnicze znaczenie dla rozpowszechniania pozytywnego przesłania na temat UE poza stolicami oraz dla zapewnienia trwałych rezultatów i lepszych usług dla obywateli w terenie. W ramach nowego podejścia do społeczeństwa obywatelskiego w krajach partnerskich UE zawarła umowy ramowe o partnerstwie z najważniejszymi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w celu lepszego ukierunkowania wsparcia i zwiększenia jego wpływu. Rozszerzenie skali ponownego przydzielania środków za pośrednictwem tych najważniejszych partnerów powinno jeszcze bardziej zwiększyć skuteczność działań informacyjnych na Wschodzie, w tym działań prowadzonych przez mniejsze, lokalne organizacje działające w lokalnych językach.

UE będzie bardziej systematycznie angażować się w działania **ośrodków analitycznych zajmujących się PW**. Pozwoli to wesprzeć inicjatywy krajowe ukierunkowane na edukację i podnoszenie świadomości, dzięki czemu obywatele będą lepiej poinformowani i bardziej skłonni wspierać reformy rozwojowe.

UE zamierza jeszcze bardziej zacieśnić swoje **partnerstwo z międzynarodowymi instytucjami finansowymi**, lepiej wykorzystując możliwości oferowane przez gwarancje EFZR w celu zwiększenia odporności naszych krajów partnerskich i wzmocnienia sektora prywatnego, a jednocześnie dotrzymywać zobowiązań wynikających z układów o stowarzyszeniu i innych umów dwustronnych.

UE wzmocni również współodpowiedzialność i partnerstwo między krajami UE, aby lepiej wspierać ambitny program reform. W ten sposób kraje partnerskie będą mogły korzystać z wiedzy fachowej i doświadczenia UE.

6. WNIOSKI I DALSZE DZIAŁANIA

Wnioski płynące z niedawnych systematycznych konsultacji wyraźnie wskazują, że dalszy sukces Partnerstwa Wschodniego będzie zależał od zwiększenia **współodpowiedzialności**, umocnienia **ambitnego** programu reform i **sprostania wspólnym wyzwaniom**. Państwa członkowskie UE, kraje partnerskie i społeczeństwo obywatelskie są współodpowiedzialne za zapewnienie solidnego i odpowiedniego partnerstwa, które przynosi korzyści całemu społeczeństwu. Wspólne zobowiązanie do realizacji tego nowego podejścia przyniesie korzyści obywatelom we wszystkich krajach partnerskich i przyczyni się do **wzmocnienia pozycji Europy na świecie**.

W niniejszym wspólnym komunikacie jako nadrzędny cel proponuje się wzmocnienie **odporności**, przy czym UE, jej państwa członkowskie i kraje partnerskie będą współpracować na rzecz osiągnięcia następujących długoterminowych celów polityki PW po 2020 r.:

- razem na rzecz odpornych, zrównoważonych i zintegrowanych gospodarek;
- razem na rzecz rozliczalnych instytucji, praworządności i bezpieczeństwa;
- razem na rzecz odporności środowiskowej i odporności na zmiany klimatu
- razem na rzecz odpornej transformacji cyfrowej;
- razem na rzecz odpornych, sprawiedliwych i integracyjnych społeczeństw.

Rada Europejska, Parlament Europejski i Rada proszone są o zatwierdzenie niniejszego wspólnego komunikatu, który zostanie również przedstawiony Europejskiemu Komitetowi

Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów. Zostanie on także omówiony z krajami partnerskimi w oczekiwaniu na szczyt PW w czerwcu 2020 r.

Szczyt PW udzieli mandatu do opracowania nowego zestawu wymiernych celów w oparciu o obecny program, aby wprowadzić w życie zalecenia przedstawione w niniejszym dokumencie. Kształtowanie przyszłych celów na okres po 2020 r. będzie zatem najważniejszym zadaniem na drugą połowę 2020 r.